

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Krajského soudu v Brně**, jako soudu rozhodujícího ve věcech správního soudnictví, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Břeclavi**, jako soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení, a dalších účastníků sporu vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 62 A 288/2017, o žalobě na vyslovení zákazu nakládání s nezabavitelnou částí důchodu žalobce a uložení povinnosti kompenzace finanční újmy, která tímto postupem v minulosti vznikla: žalobce **S. P.**, a žalované **Vězeňské služby České republiky – Věznice Břeclav**, se sídlem Za Bankou 3087/3, Břeclav,

t a k t o :

- I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí o žalobě ze dne 23. 8. 2017, kterou se žalobce domáhá, aby žalovanému bylo zakázáno „*pokračovat v disponování s nezadržitelnou částkou důchodu žalobce*“ a uloženo „*uhradit vzniklé finanční újmy*“, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 62 A 288/2017, **j e s o u d v občanském soudním řízení.**
- II. Usnesení Okresního soudu v Břeclavi ze dne 23. 10. 2017, čj. 9 C 101/2017-20, **s e r u š í.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 8. 1. 2018 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“), se Krajský soud v Brně, rozhodující ve věcech správního soudnictví, domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), který vznikl mezi ním na straně jedné, a Okresním soudem v Břeclavi, jako soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení, na straně druhé, ve věci žaloby, kterou se žalobce domáhá, aby žalované bylo zakázáno „*pokračovat v disponování s nezadržitelnou částkou důchodu žalobce*“ a uloženo „*uhradit (žalobci takto) vzniklé finanční újmy*“.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Žalobce podal dne 25. 8. 2017 u Okresního soudu v Břeclavi žalobu. I přes značně nesrozumitelný obsah tohoto podání je v kontextu formulace žalobního petitu (viz bod 1

tohoto odůvodnění) zřejmé, že se žalobce domáhá soudní ochrany proti postupu žalované, která mu převážnou část pobíraného starobního důchodu neponechává na zvláštním účtu, vedeném dle § 25 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, v platném znění (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), ale posílá jí na úhradu nařízené exekuce. Z listin připojených k žalobě se podává, že žalobci byly na shora uvedený účet měsíčně zasílány Českou správou sociálního zabezpečení částky v rozmezí 7 500 Kč až 7 841 Kč. Jde o části jeho starobního důchodu, odpovídající nezabavitelné částce po prováděných exekucích. Poté, co byl Věznici Břeclav doručen exekuční příkaz soudního exekutora Mgr. Jaroslava Kocince, LL.M., čj. 142 EX 00077/11-148, kterým byla nařízena exekuce příkazáním jiné peněžité dávky – peněžních prostředků žalobce na disponibilním účtu peněz v úschově dle § 25 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, bylo věznici zakázáno nakládat s vymáhanou pohledávkou a uloženo po nabytí právní moci usnesení poukazovat exekutorovi částky z tohoto účtu k úhradě pohledávky povinného - Obce Veřovice. Věznice povinnosti plynoucí z tohoto exekučního příkazu respektovala a započala s pravidelným odesíláním různě vysokých částek z účtu žalobce, v důsledku čehož žalobci nezůstávala zachována nezabavitelná částka z vypláceného starobního důchodu. Žalobce s tímto postupem nesouhlasil; k jeho opakovaným stížnostem věznice svůj postup odůvodňovala tím, že osobě ve výkonu trestu odnětí svobody jsou poskytovány veškeré základní životní potřeby, a nelze ji proto považovat za osobu v hmotné nouzi, které by musela být zachována nezabavitelná část příjmů.

[4] Okresní soud v Břeclavi podanou žalobu věcně neprojednal. Usnesením ze dne 23. 10. 2017, čj. 9 C 101/2017-20, vyslovil svou věcnou nepřislušnost (výrok I.) a rozhodl o postoupení věci Krajskému soudu v Brně (výrok II.). Svůj postup odůvodnil tím, že žalobce se nedomáhá ochrany svých soukromých práv, nýbrž ochrany proti zásahu žalované do svých veřejných subjektivních práv. Dle jeho názoru se ve věci jedná o žalobu proti nezákonnému zásahu žalované, spočívajícímu „v nesprávném postupu dle ustanovení § 25 zákona č. 169/1999 Sb.“ S odkazem na ustanovení § 104b odst. 2 o. s. ř. tak věc postoupil Krajskému soudu v Brně k jejímu projednání ve správním soudnictví.

[5] Krajský soud v Brně, jako soud rozhodující ve správním soudnictví, s tímto postupem nesouhlasil a podal dne 8. 1. 2018 u zvláštního senátu návrh na zahájení řízení o záporném kompetenčním sporu. Uvedl, že dle jeho názoru předmětná žaloba není žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, k jejímuž projednání by byly příslušné správní soudy. Žalovaná totiž při nakládání s peněžními prostředky uloženými na disponibilním účtu žalobce není v postavení správního orgánu, který by mohl autoritativně zasahovat do práv žalobce; v posuzovaném případě se nachází v pozici dlužníka žalobce, který v rámci nařízené exekuce postupuje podle exekučního příkazu a toho, co mu v této souvislosti ukládá o. s. ř. Popírá tedy svou pravomoc ve věci rozhodnout.

[6] Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. rozhodnutí publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS). O samotné podstatě sporu uvažil takto:

[7] Okresní soud v Břeclavi, jako soud rozhodující v občanském soudním řízení, v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout a rovněž navrhovatel popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla postoupena;

zvláštní senát proto shledal, že se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

[8] Z toho, co bylo uvedeno pod bodem 3. tohoto odůvodnění, je zřejmé, že věcná podstata sporu mezi žalobcem a žalovanou spočívá v postupu žalované v rámci exekučního řízení. To je proti žalobci (jakožto povinnému) vedeno soudním exekutorem a žalovaná zde vystupuje v pozici dlužníka povinného, kterému je v rámci exekuce vedené na příkazání jiných peněžitých pohledávek uložena povinnost neumožnit nakládání s prostředky nacházejícími se na účtu žalobce (vedeném dle § 25 zákona o výkonu trestu odnětí svobody) a poukazovat je k rukám exekutora k uspokojení pohledávek oprávněného, pro jejichž vymožení byla exekuce nařízena. Žalovaná se tedy nachází ve stejné pozici jako jakýkoliv jiný subjekt, disponující peněžními prostředky povinného (které nejsou mzdou, respektive jiným příjmem povinného ani pohledávkou z účtu u peněžního ústavu), který je povinen postupovat tak, jak mu to ukládá exekuční příkaz a odpovídající ustanovení o. s. ř. (viz zejména § 314a).

[9] Jakkoli je žalovaná ozbrojeným bezpečnostním sborem a může vystupovat i v pozici správního úřadu (viz § 1 odst. 2 a 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky), není pochyb o tom, že při plnění povinností uložených ji (jako dlužníkovi povinného) exekučním příkazem, v žádném z těchto postavení nevystupuje. Zadržování peněžních prostředků z vypláceného starobního důchodu žalobce (respektive jeho nezabavitelné části) a jejich následné poukazování k rukám exekutora není výkonem vrchnostenského oprávnění, ale pouhým plněním zákonné povinnosti, která pro ní vyplývá z exekučního příkazu. Přestože tímto postupem žalované dochází k zásahu do práv žalobce, nemůže jít o zásah do jeho veřejných subjektivních práv (viz § 2 s. ř. s.), nýbrž do práv soukromých, neboť se ze strany žalované nejedná o užití jakéhokoli vrchnostenského oprávnění. Zcela tedy absentují esenciální podmínky pro to, aby ochrana práv žalobce byla poskytována cestou správního soudnictví.

[10] Z uvedených důvodů proto zvláštní senát dospěl k závěru, že o předmětné žalobě nemá rozhodovat soud ve správním soudnictví. Domáhá-li se žalobce ochrany svých práv vyplývajících z poměrů práva soukromého, jsou k této ochraně nepochybně povolány soudy v občanském soudním řízení, v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 o. s. ř. Zvláštní senát proto výrokem I. tohoto usnesení vyslovil, že příslušný k vydání rozhodnutí o předmětné žalobě je soud v občanském soudním řízení.

[11] V této souvislosti je vhodné poznamenat, že zvláštnímu senátu nepřísluší nad rámec rozhodnutí kompetenčního sporu jakkoli hodnotit, zda žalobce k ochraně svých práv zvolil způsobilý prostředek ochrany a nemůže ani předjímat další procesní postup soudu, jehož věcnou příslušnost pro vedení řízení o takovém návrhu určil. Bude proto výlučně na okresním soudu, aby posoudil, zda je předmětná žaloba věcně projednatelná. Právním názorem zvláštního senátu je tedy soud v dalším procesním postupu vázán pouze potud, že věc má být rozhodnuta v rámci občanského soudního řízení.

[12] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení

řízení v její pravomoci. Výrokem II. proto bylo zrušeno usnesení Okresního soudu v Břeclavi ze dne 23. 10. 2017, čj. 9 C 101/2017-20, které pravomoc tohoto soudu popírá.

[13] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. V řízení o žalobě žalobce ze dne 25. 8. 2017 bude tedy pokračovat Okresní soud v Břeclavi

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. února 2019

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu